

Pagalba pedagogui:

BENDRAVIMAS SU TĖVAIS (I)

Tėvams dažnai sunku susitaikyti su tuo, kad jų vaikas gali turėti raidos sutrikimų, mokymosi sunkumų, elgesio ir emocinių problemų ar kt., dėl kurių būtina švietimo pagalbos specialistų pagalba ar specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymas. Labai svarbus tampa pats pranešimo apie tai tėvams momentas, todėl šiuo atveju bendravimo įgūdžiai vaidina labai svarbų vaidmenį. Pateikiu pagrindinius aspektus, kaip būtų galima bendrauti su tėvais tokiais momentais.

1. Aiškus ir paprastas situacijos pristatymas.

Venkite medicininių terminų, tokių kaip „sutrikimas“, kai bendraujate su tėvais apie jų vaikų galimas problemas, nes tėvai labai jautrūs tokiems terminams. Geriau naudokite Jūsų tiesioginio stebėjimo metu surinktos informacijos aprašymą apie vaiko elgesį ir mokymąsi. Pavyzdžiui:

Venkite: „Mes siūlome nukreipti Joną pas specialistus įvertinimui, nes jam gali būti aktyvumo ir dėmesio sutrikimas.“

Rekomenduojama: „Mes pastebėjome, kad Jonas dažnai nenusėdi savo vietoje užsiėmimų metu, jam sunku sukcentruoti dėmesį atliekant darbelius grupėje. Mes siūlome kreiptis pas specialistus konsultacijai į .....

2. Atsakymas į tėvų klausimus.

- Atidžiai išklauskite tėvų nuomonę, pasistenkite suprasti jų mintis ir emocijas dėl vaiko galimų sunkumų.
- Būkite dėmesingi tėvų klausimams. Paaiškinkite bet kokius tėvams kylančius neaiškumus ar abejones, kurios gali iškilti. Pavyzdžiui:

Tėvai: „ Jūs minėjote, kad Jonas gana lėtai mokosi. Ar jūs norite pasakyti, kad jis protiškai atsilikęs? Ar jam reikalingas ugdymas specialioje ugdymo įstaigoje? “

Mokytoja: „ Lėtas mokymasis nebūtinai reiškia protinę negalią. Gali būti įvairių tai lemiančių priežasčių. Mes siūlome nukreipti jį profesionaliam įvertinimui, kad geriau galėtumėme suprasti Jono problemas ir padėti jam efektyviau mokytis “.

3. Bendro tikslo akcentavimas.

- Paaiškinkite tėvams, kad jūs išvien su jais - ir mokytojai ir tėvai siekia padėti vaikui ir tikisi rasti geriausius būdus kaip padėti vaikui įveikti galimus jų sunkumus.
- Pabandykite sukurti pasitikėjimu grįstą ryšį su tėvais. Tegul tėvai supranta, kad nukreipimas įvertinimui yra dėl vaiko gerovės ir mokytojų pareiga yra padėti vaikui:

Tėvai: „Jeigu paaiškės, kad mano vaikas turi problemų, jūs tada galėsite jį išmesti į šios ugdymo įstaigos! Štai kodėl jūs reikalaujate, kad būtų įvertintas “.

Mokytoja: „Mes siūlome nukreipti vaiką įvertinimui, nes mums rūpi jo gerovė. Nuo gimimo iki mokyklos vaiko raida labai sparti, vyksta daug vystymosi pokyčių. Ankstyvas nukreipimas įvertinimui ir ankstyvos intervencijos yra labiausiai efektyvios. Mums abiem rūpi vaiko gerovė ir abu tikime, kad jis gali augti sveikai. Todėl siūlau pagalvoti apie įvertinimo galimybę“.

4. Pagarba tėvų mintims ir sprendimams.

- Neverskite tėvų priimti Jūsų siūlymą įvertinimui, jeigu jie dar nėra pasirengę ar jaučiasi sutrikę.
- Skirkite tėvams daugiau laiko ir reikiamos informacijos, kad jie geriau suprastų vaiko situaciją:

Tėvai: „Aš nenoriu vesti vaiko įvertinimui pas specialistus“.

Mokytoja: „Aš suprantu, kad Jums sunku dabar priimti teisingą sprendimą. Mes gerbiame Jūsų norus. Štai čia, ant informacijos staliuko, yra informacijos apie vaikų raidą. Jei norite pasižiūrėkite ir jei kils klausimų prašau visada kreipkitės“.

5. Neverbalinės kalbos žinojimas.

- Be žodinio bendravimo, daug informacijos perduodama ir neverbaliniu būdu – tai mūsų veido išraiškos, balsas, kalbos tonas ir kūno kalba. Todėl, mokytojai daugiau dėmesio skirdami tėvų kūno kalbai, gali geriau suprasti jų emocines reakcijas.
- Mokytojai taip pat turi stebėti savo pačių neverbalines išraiškas bendraujant su tėvais:
  - Jei įmanoma, pasirinkite ramią vietą pokalbiui su tėvais, tai padės jums susikaupti, atsipalaiduoti.
  - Sėdėdamas kūnu šiek tiek pasvirkite link tėvų, kad parodytumėte savo nuoširdumą ir dėmesingumą.
  - Atidžiai klausykitės ir palaikykite akių kontaktą.
  - Kalbėkite ramiu balso tonu ir išlaikykite tinkamą kalbėjimo greitį.
  - Atkreipkite dėmesį į savo veido išraiškas (pvz. nuoširdi šypsena), atidžiai klausykitės, kalbindami pritariamai palinksėkite ar švelniai palieskite pečių.
  - Venkite perdėtų gestų ir kūno judesių, kurie gali būti klaidingai suprasti ir perversinantys situaciją.

6. Savo emocinių reakcijų pažinimas.

- Bendraudami su tėvais gerai žinokite savo emocines reakcijas. Būkite ramūs.
- Emocijos gali būti užkrečiamos. Kai kita šalis kalba su pykčiu ir priešišku, gali aktyvuotis emocijos, lydimos argumentų.
- Mokytojai turi prisiminti sau, kad reikia giliai įkvėpti ir atsipalaiduoti prieš išsakant savo mintis, kai tėvai ateina priešiška nusiuteikę.
- Jei mokytojai jaučia, kad negali išlikti ramūs, geriau baigti susitikimą su tėvais ir rasti kitą laiką baigti aptarti rūpimą klausimą.

Paruošė Klaipėdos PPT psichologė Ugnė Kundrotienė

pagal Family Health Service of the Department of Health, Education Bureau, Social Welfare Department (2008), „Pre-primary Children Development and Behaviour Management - Teacher Resource Kit“. (https://www.edb.gov.hk/attachment/en/edu-system/preprimary-kindergarten/comprehensive-child-development-service/5_Chapter%20IV.pdf).